

«no se ho *emportarà* lo vent: tenir segura alguna cosa»).

Com indicà Fabra en *Converses Filològ.* no té res de criticable aquesta útil neo-formació de la llengua, i ja se'n servien en el segle passat els escriptors de totes les regions: «--- l'agafà altra vegada, y seguí *emportar-se* l' sala amunt», NOLLER (*Notes de c.*, 112); «tenen --- la costum d'*emportar-se* un grat de figues seques en lo sí per a fer boca», MGadea (*T. del Xè* 1, 158); el mateix deu voler dir PzCabr. a Eivissa («*ampurtà*: llevarse»), encara que l'improvisat lexicògraf s'oblidí de consignar-hi el pronom reflexiu. *Emportament*.

Exportar [Lab. 1839], pres del ll. *exportare* 'portar a fora', que ja usava Ciceró a l'acte d'enviar queviures i mercaderies; la iniciativa de l'adopció del llatí fou de l'angl. *export* 'enviar d'un país a un altre' [segle XVII; abans ja usat algun cop des del S. xv sense aplicació comercial], i fou imitada pel fr. *exporter* [1750] i més tard pel català, el cast. [1817], l'italià (*esportare*, per al qual veg. Schiaffini, *Momenti di Stor. d. li. it.*, 113); *exportació* [Lab. 1839] (< angl. *exportation* S. XVII, fr. id., 1734); *exportador*; *exportable*.

En el sentit paral·lel i oposat, *importar*, la iniciativa fou també de l'angl. *import* [S. XVI], aviat imitat pel fr. *importer* [1669] etc.; *importació* < fr. *importation* [1748] (l'anglès només admet *importation* singular, però plural *imports*); *importador*; *importable*. En llatí *importare* no és més que 'portar a dintre'. Car el sentit de *importanti* i *importància* no aparegué fins al llatí medieval, potser com un descabdellament de la idea de cosa que se'ns fica a dins, capaç d'afectar l'esperit: és comú a totes les llengües romàniques i l'anglès, i en tots apareixen, aproximadament pel mateix temps, tant *important* com *importància*: fr. *importance* S. XIV, *important* 1476; it. *importanza* c. 1430, *importante*, c. 1515; cast. *-ancia* 1490, *-antie* 1570; en anglès S. XVI.

En català tots dos devien ser ja de mj. S. XV, car llavors apareix *importància* en JRoig: «una torbada / dona darbada / --- / entenebrada / per lo diable, / féu cas mirable / —gran arrogància, / fet d'*importància* / e gran espant— / contaminant / la sua fe / --- / pres falsament / lo Sagrament / sant del altar, / --- / la santa coca / se'n trac sancera / ---» (*Spill*, 3514); i encara que d'*important* no en tinguem a mà notícies fins a Lacav., com que *importar* 'ser important' (*importa que* etc.) figura en el DTo. de 1647, és de creure que *important* no seria menys antic que aquell i aqueix. Altrament l'ús de l'intr. *importar* 'ser important' està menys estès, i sembla haver estat d'iniciativa italiana [c. 1470], d'on s'estengué amb més fermesa i antiguitat al cast. [1490], car en fr. i anglès s'usa molt menys i no apareix fins al S. XVI. Com a terme de comptabilitat, *importar* ja apareix en català el 1688 i en Lacav., mentre que en it. i en cast. no consten fins al S. XIX, tant *importar(e)* com l'it. *importo* i cast. *importe*.

Reportar [c. 1390, Eiximenis]: «guarda't de repor-

tar paraules sobiranament, car qui açò fa no és hom de recapte, ans ensenya que és minyó insensat» (*Regiment, NCL.*, 62.22); el «Memorial de les coses que per ordinació e manament del Senyor Rey [Anfós el Magn.], Mossèn Berenguer d'Oms, Governador del Regne de Mallorca, ha de *reportar* e explicar a la Senyora Reina», ms. vist per JMBover a l'A. C. A. (*Bi. Escr. Bal.* 1, 250) ha de ser de 1435-40; «que a capleuta / —suplic, exorte— / lo que *reporte* / e tinc emprès, / sia remès, / no pas scapçat, / partit, trencat / --- / sia acceptat / ---», JRoig (*Spill*, v. 146). «Aquestes coses foren *reportades* a Micet Negro», *Decam.* IV, § 6, 264.11 (trad. *contate*).

Reportar-se 'dominar-se' ['colligere se, revocare se; Varunae et Fassoniae vota facere», DTo. 1647] especialment amb el matís 'no exaltar-se': «creu-me, Albert, *repòrtat*, o, si no, aniràs malament», MrnVayreda (*Puny.*, XIV, 226 (177)); en una baralla a punt d'esclatar tres es diuen l'un a l'altre: «*reporti's!*, *pari's!*, *deturi's!*», Pitarrà (*Liceistas y Cruzados, Gatades* II, 325); també amb el de 'no abatere's, no afligir-se': «X. Y cregui'm: no s'encaparri. / ME. Ah! Sí, s'ha de *reportar*. / MA. Uy, Jesús! ¿Com vol que ho fassi / ab lo que m'està passant?», id. (*El Boig de les Campanilles*, ib. II, 256).

Report [Labèrnia 1840] no és un gallicisme, per més que vagi provocar les ires d'AMAlcover (BDLC IX, 1916, 129-131) el seu ús per part de la S. F. de l'IEC, puix que no és més que l'abstracte corresponent naturalment al tan genuí i antic *reportar*; i fins des de Menorca han d'avisar-lo que allà és popularíssim amb el matís de 'avis, notícia', 'resposta' (ib., p. 161). *Reportador*. *Reportament*. *Repòrtter*, de l'anglès *reporter*; *reportatge*, del fr. *reportage* [1907, creat sobre l'anglicisme *reporter*].

Supportar [S. XV], pres del ll. *supportare*, que en llatí clàssic només significava 'transportar (*frumentum* etc.)', però que en el llatí bíblic, passant pel sentit de 'aguantar un pes' ja apareix amb el de 'supportar un mal' (ja en l'Epístola als Efesis etc.);² «De que s'és seguit que moltes persones contrahents --- han *supportats* grans tedís, dans e perills ---» en un doc. de 1465 sobre notaris, copiat per Careta (p. 402) a l'Arxiu Mun. de Bna.; no devia ser usual encara entre nosaltres c. 1380, car llavors empra BMetge *portar* amb aquest sentit: «Bé creu que hages oït dir con lo meu poble ha gran despler e no *porta* pacientment nostre matrimoni» (*Valter e Griselda, NCL.*, 30.24). Va haver-hi vacil·lació en l'ortografia catalana del mot, que alguns escrivien amb o com en cast. [DTo. 1647-Lab.], però en definitiva s'ha preferit *supportar*: no sols perquè, essent un cultisme, cal atènyer-se al llatí, fr., angl., sinó perquè també els mallorquins (que distingeixen o de u) ho preferien així (AMAlcover, BDLC VI, 260). *Support* [Belv.] 'ajornament de paga': «l'amabilitat dels nostres lectors, que mos faran *support* d'aqueix deute fins i tant que los hàjem pagat fins a doblar i malla» [BDLC VI, 126]. *Supportable* [Belv.]. +*Supportament* [Lacav., Lab.]; *supportació*. *Supportador*. *Insupportable* [Lacav.].